

اینترنت و «تلقی جزیره‌ای» از کتاب کودک و نوجوان

Andrei Kostin
Moscow

را نیز دستخوش تغییر می‌کند؛ تغییراتی که بدون آگاهی و شناخت آن نمی‌توان برنامه‌ای متناسب و کارآمد برای کتاب کودک و نوجوان تدوین کرد.

این شماره از پژوهشنامه ادبیات کودک و نوجوان، به تأثیرات متقابل این دو رسانه اختصاص یافته است. اینترنت چه تأثیری در وضعیت کتاب کودک و نوجوان گذاشته است و می‌گذارد؟ ما تلاش کرده‌ایم با یاری جستن از همراهان همیشگی پژوهشنامه، ضمن تقسیم این پرسش به اجزای مختلفش، به پاسخ‌هایی برای آن دست یابیم.

«کتاب کودک و نوجوان در فضای

«تلقی جزیره‌ای»، از تلقی‌های غالب در ادبیات کودک و نوجوان کشور ماست. براساس این برداشت، این حوزه چون جزیره‌ای فرض می‌شود که نباید هیچ ارتباط و تعاملی با حوزه‌های دیگر دانش بشری داشته باشد.

البته این تلقی اگر چه در سال‌های اخیر در به خصوص در نقد ادبیات کودک و نوجوان، کم‌رنگ‌تر شده است. با این همه، براساس این تلقی، تولید، کارشناسی، نشر، چاپ و داوری ادبیات کودک و نوجوان کشورمان در دایره محدود و بسته‌ای انجام می‌شود و نسبت به فراورده‌های دانش‌های دیگر، بی‌اعتناست و احساس بی‌نیازی می‌کند.

این در حالی است که ظهور رسانه‌های جدید، تحولی شگفت در برخی دانش‌ها و تلقی‌های انسانی به وجود آورده است. «اینترنت» یکی از این رسانه‌هاست که حوزه‌های گسترده‌ای از دانش را تحت تأثیر قرار داده است؛ به نحوی که هیچ حوزه‌ای را نمی‌توان مصون از تأثیرات این رسانه یافت.

ظهور اینترنت، توانست ضمن حذف مرزهای جغرافیایی، ارتباط یک سویه پیشین را به ارتباطی دو سویه تبدیل و مفهوم سنتی مخاطب را دچار تغییر و تحول کند. چنین تغییر و تحولاتی دنیای کتاب کودک و نوجوان

در دو مقاله خارجی، از مانوئل گاندارا و نوئمی لوسینا، تلاش شده است تأثیرات اینترنت و رسانه‌های جدید بر مطالعه و آموزش کودکان مورد بررسی قرار گیرد.

با این همه، گفتن این نکته هم ضروری است که تهیه این شماره از پژوهشنامه، با دشواری‌هایی روبه‌رو بود و از همین رو، آن چه فراهم آمده، برای خودمان نیز چندان رضایت‌بخش نیست.

یکی از دلایل عمده نیز ناآشنایی دست‌اندرکاران امروز ادبیات کودک و نوجوان، با این رسانه است. از این رو، به آن چه در این مجموعه ارائه می‌شود، نمی‌توان اکتفا کرد و باید به آن به دیده‌یک آغاز نگریست.

علی‌اصغر سیدآبادی

اینترنت» عنوان گزارش میزگردی است با حضور دکتر یونس شکرخواه، (متخصص ارتباطات و روزنامه‌نگار)، مصطفی رحماندوست و حسین بکایی. در این میزگرد، حاضران تلاش کرده‌اند رابطه این دو رسانه را از زاویه‌های مختلف مورد بررسی قرار دهند. شرکت‌کنندگان با بهره‌گیری از تجربه‌های بین‌المللی و مباحث نظری و تجربه شخصی در راه‌اندازی سایت داخلی، نکته‌های تازه و آموزنده‌ای را پیش روی ما گذاشته‌اند. بزرگمهر شرف‌الدین نوری نیز در مقاله «سفر به کهکشان اینترنتی»، از منظر نظریه انتقادی مکتب فرانکفورت، به تفاوت رسانه اینترنت با کتاب و تأثیرات این دو رسانه بر هم، پرداخته است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی